

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut

Datum 2025-06-25

Dnr SI 2024:8342

Sida 1 (17)

Ärendet

Tillsyn av grundskola vid Skälltorpsskolan 7–9 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **31 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, arbete med trygghet och anmälan av frånvaro. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle senast den 29 augusti 2025 informerar samtliga lärare och elevhälsans personal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev bedöms vara i behov av utredning för särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur denna information har förmedlats, denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket skollagen, 3 kap. 7 § skollagen).
2. Se till att samtliga lärare, i de fall de befarar att en elev riskerar att inte uppfylla betygskriterierna, trots extra anpassningar, anmäler till rektorn eller den rektorn har delegerat det till att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas (3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att för varje sådan anmälan om utredning av behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar som inkommit till rektorn

under perioden den 25 juni 2025 – 24 oktober 2025 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

4. Se till att för varje sådan utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 24 oktober 2025 ska rektorn fatta beslut om åtgärdsprogram eller beslut att inte utarbeta åtgärdsprogram. Inkom med en redogörelse för hur många beslut om åtgärdsprogram respektive att inte upprätta åtgärdsprogram som fattats avseende perioden den 25 juni 2025 – 24 oktober 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).
5. Se till att upphöra med att ge elever särskilt stöd i form av placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång om inte en utredning av elevens behov av särskilt och åtgärdsprogram visar att eleven har behov av dessa stödåtgärder. Inkom med en redogörelse för hur elevernas behov har utretts och vid förekommande fall nytt åtgärdsprogram för eleverna alternativt beslut om att avsluta åtgärdsprogram för eleverna (3 kap. 7 § och 9 § skollagen).
6. Se till att upphöra med att annan person än rektorn fattar beslut om åtgärdsprogram innehållande särskilt stöd i form av placering i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång för de elever som bedömts vara i behov av någon av dessa stödåtgärder. Inkom med nytt åtgärdsprogram för eleverna där det framgår att rektorn fattat beslutet alternativt beslut om att avsluta åtgärdsprogrammen för eleverna. (3 kap. 9 § skollagen).
7. Se till att varje beslut om anpassad studiegång grundar sig på en utredning om särskilt stöd och innehåller en motivering utifrån rekvisitet att beslut om anpassad studiegång får fattas enbart om det särskilda stödet inte i rimlig grad på annat sätt kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Varje beslut om anpassad studiegång ska även innehålla uppgifter om vilka avvikelser som görs från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Inkom med beslut om anpassad studiegång där det av beslutet framgår att det är elevens behov av särskilt stöd som styr hur ämnen har anpassats bort (3 kap. 9 och 12 §§ samt 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen [2017:900]).

Trygghet och kränkande behandling

8. Se till att skolenheten analyserar de hinder som finns för att elever ska tillförsäkras trygghet samt utifrån uppföljningen och analysen av vilka behov som finns i verksamheten, beslutar om åtgärder som ska vidtas för att undanröja dessa hinder. I det arbetet ingår att följa upp och analysera hur elevernas språkbruk och tystnadskulturen bland eleverna på skolenheten påverkar tryggheten. Uppföljningen och analysen ska omfatta personalens gemensamma arbetssätt där lärare och elevhälsans medverkan i arbetet med trygghet synliggörs. Inkom med en redogörelse för uppföljningen, analysen och beslutade åtgärder i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 3 § skollagen).

Anmälan frånvaro

9. Se till att när en utredning om en elevs frånvaro inletts, anmäler rektorn snarast frånvaron till huvudmannen. En förteckning över dessa elever vars frånvaro utretts och datum för när anmälan har gjorts ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 19 a § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8342) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Skälltorpsskolan 7–9 i Göteborgs kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Skälltorpsskolan 7–9 följer gällande bestämmelser om arbetet med, extra anpassningar och särskilt stöd, arbetet med trygghet och mot kränkande behandling samt utredning av frånvaro.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 23, 24 och 25 april 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a.

åtgärdsprogram och skolenhetens plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare uppger att de arbetar med extra anpassningar för de elever som har behov samt att de anser att samtliga elever med behov av extra anpassningar får dessa. Lärarna säger också att det finns elever som kan ha extra anpassningar under hela skolgången. De säger också att om de märker att elever trots extra anpassningar inte kan ta till sig av undervisningen tas det upp i arbetslaget där de diskuterar hur det fungerar för eleverna i andra ämnen och med andra lärare och de delger varandra tips för att genomföra ytterligare extra anpassningar. Avstämningar om extra anpassningar görs också vid kontinuerliga möten med elevhälsan.

Anmälan till rektorn

Av skolenhetens betygskataloger från vårterminen och höstterminen 2024 framgår att flertalet elever i årskurserna 8–9 inte når betygskriterierna i ett eller flera ämnen, och att det varit så i minst två terminer. Dessa elever saknar åtgärdsprogram enligt skolenhetens inskickade förteckning över särskilt stöd. Skolinspektionen har ställt frågor om sju av dessa elever till lärare samt elevhälsans representanter som uppger att eleverna haft extra

anpassningar under minst två terminer som utvärderats samtidigt som eleverna inte har uppnått betygskriterier för godkända betyg i ett eller flera ämnen. Lärare och elevhälsan uppger att en av eleverna har anmälts till elevhälsoteamet för utredning av särskilt stöd när eleverna gick i årskurs 7, eleven går nu i åk 9. För eleven har inte någon utredning av elevens behov kommit till stånd utan eleven har givits extra Anpassningar som inte varit tillräckliga för att eleven ska uppnått betygskriterier för godkända betyg E. En annan elev har inte anmälts för utredning av särskilt stöd till elevhälsan trots att eleven givits extra Anpassningar som inte varit tillräckliga för att eleven ska ha uppnått betygskriterier för godkända betyg och eleven har haft F i betyg i minst två terminer. Tre av eleverna ges stöd i förberedelseklass, en elev har en utredning och upprättat åtgärdsprogram och för en elev ska en utredning av särskilt stöd påbörjas.

Av inkommen information inför tillsynen framgår att undervisande lärare kontinuerligt diskuterar de extra Anpassningar som görs för eleverna. Vidare framgår att vid höstterminen 2024 infördes ett nytt forum "förstärkt EHT-möte" där mentorer regelbundet utifrån schemalagd tid träffar elevhälsans professioner och får möjlighet att diskutera till exempel elevers behov av extra Anpassningar. Om det efter genomförda extra Anpassningar behövs ytterligare åtgärder, lämnas en konsultationsblankett till elevhälsan där eleven anmäls till rektorn/elevhälsan för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd.

I intervjuer framgår att det inte är tydligt för lärare hur en anmälan till rektorn ska gå till. De säger också att de inte anmält alla elever till rektorn/elevhälsan som inte uppfyller, eller som riskerar att inte uppfylla, betygskriterier trots att extra Anpassningar getts under en längre tid. Om lärarna gemensamt kommer fram till att en elev inte kan ta till sig undervisningen trots extra Anpassningar ska eleven anmälas till elevhälsan. Enligt vissa av lärarna så sker en anmälan att elever riskerar att inte nå betygskriterierna vid de kontinuerliga möten som lärare har med elevhälsan samtidigt som andra lärare uppger att en anmälan till rektorn/elevhälsan sker med hjälp av en blankett. En del av lärarna uppger att trots att de uppfattat att de anmäler elever till elevhälsan, blir resultatet i stället en dialog med elevhälsan om hur de ska fortsätta att arbeta med eleverna.

Lärare uppger vidare att de trots att de anser att de anmält elever till rektorn/elevhälsan får tillbaka dem med svaret att de ska göra ytterligare extra Anpassningar trots att de redan gett detta under en längre tid. Lärare ger flera exempel på elever som har stora svårigheter och som inte når betygskriterierna i ett flertal ämnen, där flera samtal skett med elevhälsan, men där utredningar inte påbörjats. Lärare säger också att de ser att det finns ett behov av att göra fler utredningar av elevernas eventuella behov av särskilt stöd än vad de har anmält.

Elevhälsan uppger att när lärare har testat extra anpassningar och elever inte når godkänt betyg görs en flaggning till rektorn/elevhälsan i skolenhetens digitala system en gång per termin. Elevhälsan genomför också ett möte med mentorerna varannan vecka där lärare kan diskutera elevärenden med elevhälsan och rektorn/biträdande rektorn. Elevhälsan delar inte lärares bild att en anmälan till rektorn/elevhälsan sker vid dessa möten utan att en anmälan ska ske via en särskild blankett. Elevhälsan delar inte heller lärarnas bild att lärarna anmäler elever till rektorn och att frågan bollas tillbaka för fortsatta extra anpassningar. När det har skett att elevärenden gått tillbaka till lärarna har det varit i fall där lärarna inte reviderat insatta extra anpassningar innan anmälan gjorts. Elevhälsans representanter delar lärarnas bild av att fler elever borde ha anmälts till rektorn/elevhälsan för utredning av särskilt stöd samt att det finns flertalet elever på skolenheten som trots extra anpassningar inte kommer att nå betygskriterierna.

Rektorn uppger att ett system med klasskonferenser har startats på skolenheten under vårterminen 2025 där syftet är att gå igenom elevernas resultat och att dessa genomgångar ska genomföras minst en gång per termin som ett led i att jobba systematiskt med uppföljning. Rektorn säger att trots att de också infört mötestillfällen där lärare kan diskutera elevärenden med elevhälsan, saknas för närvarande ett förankrat systematiskt arbete där lärare kan anmäla elever till rektorn/elevhälsan när eleverna inte når eller riskerar att inte uppnå de betygskriterier som krävs. Enligt rektorn saknas tydliga rutiner för att fastställa när extra anpassningar inte är tillräckliga och där det avgörs om en utredning om särskilt stöd behövs. Rektorn bekräftar att det finns flera elever som inte har anmälts på ett tydligt sätt och som inte har utretts trots att lärare signalerat att eleverna inte kommer att nå minst godkänt trots extra anpassningar.

Utreda elevers behov av särskilt stöd

Inför tillsynen har Skolinspektionen begärt dokumentation över de elever som har anmälts till rektorn att de riskerar att inte nå betygskriterierna som minst ska uppnås, trots insatser i form av extra anpassningar.

Av dokumentation inför tillsynen samt i intervjuer framgår att en utredning inte har startats för ett par elever trots att de har anmälts till rektorn. När det gäller några elever framkommer det att de ges särskilt stöd i form av särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång, utan att en utredning av deras behov av särskilt stöd har genomförts. När det gäller en elev ska en lärare genomföra en kartläggning av elevens kunskaper och därefter uppger rektorn att en utredning av elevens behov ska genomföras av elevhälsan.

Representanterna för elevhälsan säger att de flesta ärenden som anmälts till rektorn/elevhälsan för utredning av eventuellt särskilt stöd har utretts men att det också finns ärenden där utredningar inte påbörjats trots att eleverna har åtgärdsprogram.

Åtgärdsprogram

Vid Skolinspektionens besök tog inspektörerna del av skolenhetens 28 aktuella åtgärdsprogram med tillhörande utredningar. Vid granskning av dessa samt i intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att i två fall har datum för under vilken period åtgärdsprogrammen gäller passerat, och det saknas utvärderingar samt beslut om att upprätta nya åtgärdsprogram eller att inte upprätta nya åtgärdsprogram.

I fem åtgärdsprogram saknas en beskrivning av beslutade åtgärder samtidigt som det enligt skolenhetens inskickade förteckning över skolenhetens åtgärdsprogram, samt av intervjuer framgår att eleverna är placerade och får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp vilket inte framgår i elevernas åtgärdsprogram.

När det gäller åtta elever framgår att den biträdande rektorn fattat beslut om åtgärdsprogram samt att eleverna har åtgärder som särskild undervisningsgrupp och/eller anpassad studiegång. Rektorn och biträdande rektorn uppger i intervju att det är rektor som fattat beslut om åtgärdsprogrammen samt att det framgår i verksamhetssystemet att rektor har fattat beslut. Skolinspektionen har begärt en komplettering av huvudmannen för att säkerställa att rektorn fattat beslut om åtgärdsprogrammen. Huvudmannen har inkommit med en sådan redovisning där det framgår att rektorn fattat besluten i sex fall samt biträdande rektorn i två fall.

Anpassad studiegång

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av samt av frågor som rektorn besvarat inför tillsynen, framgår att de elever som har undervisning i den särskilda undervisningsgruppen även har anpassad studiegång. De elever som har undervisning i den särskilda undervisningsgruppen erbjuds inte att läsa ämnena fysik, kemi och teknik. Lärare säger i intervju att det beror på att den/de lärare som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen saknar behörighet att undervisa i dessa ämnen, som därför anpassas bort. Representanterna för elevhälsan bekräftar att ämnena fysik, kemi och teknik anpassas bort för elever som har stöd i särskild undervisningsgrupp. Rektorn säger att upplägget på skolenheten har varit att de lärare som arbetar i den särskilda undervisningsgruppen är de lärare som haft utrymme tidsmässigt. Vidare säger rektorn att det i kommande läsårs tjänstefördelning ska finnas lärare

med behörighet i ämnena matte, svenska och engelska, och troligtvis även i de samhälls- och naturorienterande ämnena.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till (3 kap. 11 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen konstaterar att arbetet med att ge extra anpassningar görs i enlighet med skollagens bestämmelser. Skolinspektionen bedömer att det inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav i denna del.

Anmälan till rektor

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att anmäla till rektorn när elever bedöms vara i behov av utredning för särskilt stöd. Utredningen visar att det finns lärare som inte alltid anmäler elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Detta är en brist. Skälet till att lärare inte alltid anmäler elever när de riskerar att inte uppnå de betygskriterier som minst ska uppnås är att det saknas tydliga rutiner på skolenheten över när extra anpassningar inte är tillräckliga och när en utredning av eventuellt särskilt stöd ska inledas.

Utreda elevers behov av särskilt stöd

Av Skolinspektionens utredning framgår även att det finns elever som har anmälts till elevhälsan/rektorn för utredning av särskilt stöd men där ingen utredning har påbörjats. Det finns exempel på elever som anmälts för utredning av särskilt stöd där utredning inte påbörjats men där eleverna ändå har åtgärdsprogram. Vissa av dessa elevers åtgärdsprogram innehåller beslut om ingripande stödåtgärder som särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång utan att någon utredning av särskilt stöd har genomförts som bekräftar att eleverna har behov av sådant särskilt stöd. Detta är en brist.

Åtgärdsprogram

Utredningen visar vidare att vid granskning av skolenhetens åtgärdsprogram har två av dessa inte utvärderats trots att datumet för åtgärdsprogrammets giltighetstid passerat. Att åtgärdsprogrammen inte utvärderats innebär också att rektor inte heller har fattat beslut om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram efter genomförd utvärdering.

Därtill visar utredningen att i fem åtgärdsprogram saknas en beskrivning av beslutade åtgärder samtidigt som det enligt skolenhetens inskickade förteckning över skolenhetens åtgärdsprogram, samt av intervjuer framgår att eleverna är placerade i särskild undervisningsgrupp. Vidare framgår att biträdande rektor har fattat beslut om åtgärdsprogram i två fall där eleverna får sin undervisning i särskild undervisningsgrupp. Beslut om särskild undervisningsgrupp ska enligt skollagen fattas av rektor och beslutet får inte delegeras till någon annan. Detta är en brist.

Anpassad studiegång

Utredningen visar också att alla elever i den särskilda undervisningsgruppen fått ämnena fysik, kemi och kemi bortanpassade. Såväl lärare och rektor säger att ämnena som anpassats bort för eleverna inte tagits bort utifrån elevernas behov utan istället är det ämnesbehörigheten hos de lärare som undervisar i den särskilda undervisningsgruppen som styr vilka ämnen eleverna erbjuds undervisning i. Skolinspektionens bedömning är att det inte är elevernas behov som är styrande för den anpassade studiegången eleverna ges samt att rektor inte sett till att elever med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. Detta är en brist.

Arbete med trygghet och mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tryggheten på skolan

Eleverna som intervjuats uppger att trots att de själva känner sig trygga och särskilt när de umgås med sina kompisar, så finns det elever på skolan som är ensamma och som inte har någon att vara med och som inte är trygga. Eleverna säger också att de kan klä sig som de vill men om elevens klädval sticker ut kan det vara elever som skrattar åt dem. Eleverna berättar vidare att det förekommer att elever inte är snälla mot varandra. Det kan vara att elever är elaka mot varandra med anledning av elevernas hudfärg och de säger exempelvis n-ordet, svarting, svartskalle, flykting eller import till varandra. Eleverna säger att det till viss del är en jargong, men elever kan

också explicit säga elaka och kränkande saker till varandra. Det beror på vem som säger det och hur elever säger det om det uppfattas som kränkande eller inte, säger eleverna. Även om det sägs på skoj kan det tas som elakt säger eleverna. Eleverna säger att det pratas om elever som sticker ut. Det kan handla om elaka kommentarer som en del elever nog kan få höra, säger eleverna. Homosexuell kan man inte vara öppet, det beror på grupperingar säger eleverna. Det kan handla om att elever säger "jävla bög", om en elev gör något som ser ut som att eleven är homosexuell. Exempelvis om en kille hänger med tjejer, då kan eleven få höra, "varför är du så böig". De som är så kallade emos umgås för sig själva och de kan bli utstirrade. En del elever kan vara helt för sig själva, en del kanske vill ha det så, men det är inte säkert att alla vill det, säger eleverna. Elever i årskurs nio säger också att det kan finnas elever i årskurs sju och åtta som känner sig otrygga. Det märks genom att de kryper ihop och kollar ner när de går förbi de äldre eleverna. Eleverna har reflekterat kring att sjuorna kanske är rädda. Eleverna berättar vidare att situationen kan bli värre för den enskilde eleven om eleven berättar för en vuxen om incidenter som inträffat mellan elever. Det medför enligt eleverna att de inte alltid berättar för en vuxen om de upplever sig bli utsatta för en kränkning. Elever uppger vidare att det inte är tryggt vid toaletterna, där är det dåliga lås, toaletterna är äckliga, nedklottrade och andra elever rycker i dörrarna, säger några elever och tillägger att de därför undviker att gå på toaletten under skoldagen.

Lärarna säger att de upplever att eleverna är trygga över lag, att det är relativt lugnt på skolan, att det är god stämning, ett gott klimat och att de tar tag i händelser om de inträffar. Även om lärarna tror att eleverna är trygga i stora drag så uppger de att det nog inte är alla elever som känner sig trygga på skolan. Elevhälsans representanter säger att de känner igen bilden att det förekommer ett hårt/kränkande språkbruk eleverna emellan, samt att elever upplever att deras situation riskerar att bli värre om de berättar för vuxna om saker som inträffar. Även rektorn känner igen att det förekommer ett dåligt språkbruk bland eleverna och säger att de bland annat har pratat på skolenheten om en oönskad jargong hos killar i årskurs åtta under läsåret (2024/25). Rektorn säger emellertid att bilden och känslan är att det har varit ett lugnt läsår och att få större händelser exempelvis slagsmål har inträffat.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av dokumentation inför tillsynen framgår att elevernas upplevelse av tryggheten på skolan följs upp via skolenhetens enkäter samt i en analys av de anmälningar om kränkande behandling som har utretts. Vidare framgår att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i framtagandet av *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* genom att den tas upp i klassråd

och elevråd. I planen mot kränkande behandling för läsåret 2024/25 framgår bland annat att omkring 25 procent av eleverna uppgett att någon sagt fula ord till dem under den senaste månaden i samband med att enkäten genomfördes. Vidare framgår att 3,5 procent av eleverna upplevt att de blivit utsatta för sexuella kränkningar samt att 11 procent av eleverna har vetskap om att en annan elev har blivit utsatt/ känt sig utfryst av en annan elev. Det framgår också att 25 procent av eleverna angett att flickor och pojkar samt elever med annan könsidentitet inte behandlas likvärdigt. I planen mot kränkande behandling tas det upp om en eventuell tystnadskultur bland eleverna på skolan och att detta kommit fram i elevernas utvärdering av trygghetsenkäten. Åtgärdande insatser som beslutats för att komma till rätta med identifierade hinder för elevernas trygghet är ökad bemanning vid förflyttningar mellan undervisning och matsal och att arbeta med konflikthantering med eleverna genom så kallade forumspel. Vidare ska all personal följa rutiner vid anmälan och utredning av kränkande behandling av elever samt synliggöra den processen för eleverna. Rektorn uppger också i frågor inför tillsynen att det pågår ett arbete med att ta fram tydliga ramar och strukturer kring mentorsrollen där syftet är att stärka mentorsrollen och arbeta mer relationellt för att skapa trygghet och studiero. Det genomförs också relationsskapande aktiviteter under läsåret som kanotpaddling, skoljoggen, julpyssel och friluftsdagar.

Eleverna berättar att de svarar på enkäter och i utvecklingssamtal om sina upplevelser om tryggheten på skolan. Eleverna i några årskurser säger att de inte kommer ihåg att de med lärare eller med annan personal har pratat om hur de ska vara mot varandra för att alla ska må bra och trivas. I en klass i årskurs 8 har de pratat mycket om diskriminering. I andra klasser har de inte pratat om hur de ska vara mot varandra så mycket. Eleverna säger att lärarna inte har pratat med dem om vad kränkande behandling innebär på ett tydligt sätt. Andra elever säger att de kan ha pratat om det någon gång. Elever berättar att arbetet som bedrivs på skolan för att eleverna ska kunna vara trygga är att all personal på skolan ska tänka på att vara snälla och se till att eleverna är trygga och får hjälp. De ordnar också idrottsaktiviteter för elevernas trivsel. Eleverna säger vidare att de vuxna rör sig runt på skolan i samband med raster och att de säger till om det exempelvis förekommer dåligt språkbruk eleverna emellan, men att vuxna också missar mycket som händer mellan eleverna. Det kan enligt eleverna handla om att elever blir kränkta och utan att eleverna säger till vuxna. Exempelvis säger eleverna n-ordet och böger till varandra utan att vuxna hör det. Eleverna uppfattar inte att lärarna arbetar så mycket med elevernas språkbruk men att de säger till eleverna om de hör dåligt/kränkande språkbruk. Detta gör inte att det dåliga/kränkande språkbruket upphör säger eleverna.

Lärare uppger i intervju att de gör mycket arbete med eleverna i årskurs sju såsom att ta tag i de saker som sker direkt. Det handlar om samtal med elever och vårdnadshavare och de skriver kränkingsanmälningar samt följer upp ärenden. I årskurs sju är lärarna också mer noga och strikta med ordningsreglerna, och detta kan mjukas upp mer i årskurs åtta och nio när eleverna vet vad som förväntas av dem. Det sker också samtal om hur eleverna är mot varandra. När det gäller övriga årskurser uppger lärarna att de arbetat för att skapa goda relationer med eleverna för att de ska vara trygga på skolan. Lärarna säger att de känner igen elevernas bild att det förekommer en del kränkande språkbruk och uttryck såsom exempelvis n-ordet, svarting, import, böj osv. och att det finns en jargong mellan elever samt att det kan vara så att elever håller igen när lärare är i närheten. Lärarna säger att de inte har diskuterat den tystnadskultur och bristande tillit till vuxna som tas upp i skolenhetens plan mot kränkande behandling och de har inte bedrivit något arbete som tar sikte på elevernas språkbruk. Lärarna känner även igen att elever tycker att situationen blir värre efter att de berättat om händelser för någon vuxen. En lärare säger att elever inte alltid vill prata om vad som hänt i ärenden om kränkande behandling för att de är rädda att situationen ska bli värre. Även elevhälsans representanter känner igen att det finns en tystnadskultur bland eleverna på skolan som innebär att kränkningar elever emellan inte alltid kommer till personalens kännedom.

Lärare, elevhälsans representanter och rektorn uppger vidare att förstelärare arbetar med att tydliggöra värdegrundsarbetet under arbetsåret och vilket arbete som ska ingå i de olika årskurserna. Det sker genom att ett årshjul för mentorernas arbete tas fram och som syftar till att systematisera värdegrundsarbetet. Detta arbete ska starta kommande läsår (2025/26). På frågan om det finns något arbete för att förebygga kränkande språkbruk säger rektorn att detta är en fråga som funnits kvar att arbeta med på skolenheten sedan Skolinspektionens tidigare tillsyner och att frågan kommer att tas med i årshjulet för mentorernas värdegrundsarbete. Vidare anger rektorn att ett förebyggande arbete för att skapa trygghet på skolan sker genom ett samarbete med Backa fritidsgård, vilket innebär att personal är på skolan ett par gånger i veckan och genomför rastaktiviteter t.ex. pingis, schack, fotboll och playstationsspel. En skolvärd finns också i lokalerna i samband med elevernas rast.

Arbetet mot kränkande behandling

I inskickad information inför tillsynen framgår att under föregående läsår anmäldes 16 händelser där elever på skolenheten kan ha utsatts för kränkande behandling och att anmälan och utredning sker i huvudmannens ärendehanteringssystem samt att vid start av ärende går automatiskt en anmälan om detta till huvudmannen. Elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorerna säger att eleverna ofta har ett hårt språkbruk

gentemot varandra. Elever säger att lärare säger till elever om det förekommer ett dåligt språkbruk elever emellan. Det blir enligt eleverna en anmälan om kränkande behandling om det förekommer slagsmål men inte om eleverna säger elaka saker till varandra. Eleverna säger att de kan vända sig till de vuxna på skolan om de exempelvis skulle ta illa vid sig vid elaka kommentarer. De säger också att situationen kan bli värre för den enskilde eleven om den berättar för en vuxen. Det medför enligt eleverna att de inte alltid berättar för vuxna på skolan om de upplever sig kränkta.

Det varierar bland lärarna om det uppger sig ha en samsyn kring när en anmälan om kränkande behandling ska göras. I ett arbetslag uppger sig lärarna ha en samsyn och de säger att de anmäler de kränkningar som inträffar samt att det alltid är två lärare som arbetar med ett ärende. Lärare i ett annat arbetslag uppger att de har fått till sig att de i jämförelse med andra skolor anmäler relativt få kränkningsärenden. De exemplifierar med att de upplever att händelser som uppfattas som kränkningar anmäls men att personalen kan ha olika uppfattningar om vad som utgör en kränkning och om en anmälan ska göras. Lärarna uppger att om det inträffar kränkningar så anmäls det i skolans digitala system. Lärarna utreder i ärendena vad som inträffat och bedömer om en kränkning har skett samt dokumenterar i samma digitala system.

Representanter för elevhälsan säger att de arbetat mycket under läsåret 2024/25 med att vuxna ska anmäla händelser om kränkande behandling samt att antalet anmälningar har ökat i jämförelse med tidigare. På frågan om det finns en likvärdighet när det gäller hur lärare gör anmälningar svarar representanterna att de tror att vissa mentorer gör fler anmälningar än andra trots kännedom om att incidenter inträffar elever emellan. Elevhälsan har dock inte kännedom om några specifika händelser som inträffat som inte har anmälts. Rektorn uppger att hen inte har uppfattningen att alla händelser som kan uppfattas som en kränkning anmäls av lärarna samt att detta är ett område för rektorn att fortsätta följa upp. Rektorn och elevhälsan säger också att lärare påminns om att göra anmälningar om det vid möten där elevers situation diskuteras framkommer att händelser har skett som kan utgöra kränkande behandling. Vidare har arbetslagen fått i uppgift från rektorn att samtala om ifall arbetet med att anmäla och utreda kränkande behandling ska finnas med systematiskt som en punkt på deras arbetslagsmöten. Rektorn uppger att hens bild är att lärare hanterar de situationer som inträffar, kontaktar vårdnadshavare och anmäler till rektorn. Rektorn litar på att lärare och mentorer reagerar när händelser inträffar där elev kan ha utsatts för kränkande behandling samt för informationen det vidare.

Skolinspektionens bedömning

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att eleverna inte i full omfattning tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Såväl elever, lärare, elevhälsa och rektor beskriver ett klimat som ger en bild av att det inte fullt ut är en trygg skolmiljö elever emellan på Skälltorpsskolan. Elever och lärare berättar vid intervjuer om en skolmiljö där det förekommer ett kränkande språkbruk och att det förekommer hot elever emellan om de berättar för vuxna om incidenter som inträffat. Det framgår emellertid att lärarna ofta ingriper i det de bevittnar men att de inte alltid upptäcker vad som inträffar eleverna emellan med anledning av att elever inte alltid säger till vuxna när incidenter som de kan uppleva som kränkande inträffar.

Ett förebyggande arbete ska innefatta att följa upp och kartlägga nuläge, analysera behov som finns i verksamheten och att identifiera hinder som finns för att elever ska ha trygghet samt genomföra åtgärder för att undanröja sådana hinder. Utredningen visar att skolenheten i enkäter följer upp elevernas upplevelse och att uppföljningen visar att en andel elever inte upplever sig vara trygga. Flertalet elever som Skolinspektionen talat med upplever inte att det är tryggt för samtliga elever på skolenheten. Otryggheten beror till stor del på att eleverna inte uppges kunna vara och uttrycka sig som de vill utan att utsättas för nedsättande kommentarer. Vidare är elevernas språkbruk och den tystnadskultur som råder bland eleverna orsaken till att alla elever inte är trygga på skolenheten. Tystnadskulturen innefattar indirekta hot om att utsättas från andra elever och medför att elever har en ovilja att berätta om händelser som inträffat för personalen på skolan. Trots att enkäter genomförs saknas en analys av hur de på skolenheten ska komma till rätta med, förebygga och åtgärda dessa hinder för elevernas trygghet. Ett visst arbete har påbörjats för att komma till rätta med åtgärder i ett förebyggande och åtgärdande trygghetsarbete genom att mentorernas roll i ett likvärdigt och systematiskt värdegrundsarbete ska tydliggöras, men arbetet är inte färdigställt och implementerat vid tidpunkten för tillsynen. De insatser som genomförts på skolenheten är ett visst relationsbyggande arbete, vissa insatser av externa aktörer och skolvärd i samband med rastverksamhet och skolgemensamma idrottsaktiviteter. Skolinspektionen bedömer att dessa åtgärder inte har vidtagits utifrån en analys av uppföljningen av elevernas trygghet som visar på ett kränkande språkbruk och en tystnadskultur bland eleverna. Skolinspektionen bedömer att det därmed saknas ett aktivt och systematiskt arbete för att främja de normer och värden som ska prägla utbildningen. Det förebyggande och åtgärdande arbetet för att skapa trygghet är därmed bristfälligt då det arbete som görs inte tydligt tar sikte på de specifika behov som finns på skolenheten i form av ett kränkande språkbruk och en tystnadskultur som finns bland eleverna där de döljer information för skolans personal samt hotar varandra om information kommer vidare till skolans personal. En analys av

uppföljningen behövs för att kunna arbeta med relevanta åtgärder i syfte att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet.

Arbetet mot kränkande behandling

Av utredningen framgår att lärarna anmäler kränkande behandling till rektorn men att tystnadskulturen bland eleverna gör att alla händelser som inträffar inte kommer till lärarnas kännedom. Skolinspektionen bedömer att Göteborgs kommun inte brutit mot bestämmelsen vad gäller anmälan om kränkande behandling

Utredning och anmälan av frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektorn framgår att vårdnadshavare kontaktas på morgonen om en elev utan giltigt skäl skulle vara frånvarande från undervisningen. Vidare framgår av intervjuer att en uppföljning av elevernas frånvaro görs och att orsaker till elevernas frånvaro utreds av lärare och elevhälsa och att detta bland annat kan omfatta utredning av behov av särskilt stöd, anmälningar till socialtjänst och andra insatser. De intervjuade uppger att de frånvaroutredningar som genomförs som rutin inte har anmälts till huvudmannen eftersom utredningarna har omfattat även andra aspekter än elevernas frånvaro, exempelvis elevernas behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att det är en brist att de utredningar som genomförs för att identifiera och åtgärda orsaker till elevernas frånvaro inte anmälts till huvudmannen och att detta är något de på skolenheten behöver komma till rätta med.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 7 kap. 17 § skollagen ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en

utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att vårdnadshavare får information om elevens frånvaro under samma dag. Det framgår även att vid upprepad eller längre frånvaro följer elevhälsan och lärarna upp elevernas frånvaro och elevhälsan utreder orsaken till frånvaron samt att rektorn beslutar om åtgärder som behövs för eleverna. Skolinspektionen bedömer således att det inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller information till vårdnadshavare och utredning av upprepad eller längre frånvaro.

Det framgår dock av utredningen att när en utredning om en elevs frånvaro har inletts har inte rektorn sett till att frånvaron anmälts till huvudmannen, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Göteborgs kommun verksamhet vid Skälltorpsskolan 7–9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd, åtgärdsprogram, förebyggande arbete för att skapa trygghet och anmälan av frånvaro. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Claes Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Claes Börjesson

X Katrin Söderlind

Föredragande

Signerat av: Katrin Söderlind

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Madeleine Olofsson medverkat.